

Handledning till underlag för att beräkna handläggningskostnad per timme

FÖR KOMMUNALA TAXOR AVSEENDE
LAGEN OM SKYDD MOT OLYCKOR OCH
LAGEN OM BRANDFARLIGA OCH EXPLOSIVA VAROR.

VERSION 2, JANUARI 2017

Förord

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) tar fram underlag som kan användas av kommunerna som stöd vid upprättande av taxor för de verksamhetsområden som har sin utgångspunkt i lagen om skydd mot olyckor (LSO) och lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE).

En viktig del i arbetet med att ta fram en taxa i enlighet med dessa underlag är att beräkna kommunens handläggningskostnad per timme för respektive myndighetsområde.

SKL har under 2015/2016 tagit fram ett nytt underlag för att beräkna handläggningskostnaden per timme. Detta som ett led i det pågående arbetet med omarbetningar och förenklingar av förbundets underlag för taxekonstruktion inom de aktuella områdena.

Stockholm i januari 2017

Gunilla Glasare
Avdelningschef

Ann-Sofie Eriksson
Sektionschef

Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad

Innehåll

Inledning	4
Bakgrund	4
Vad består underlaget av?	4
Hur ska resultatet användas?	4
Kontakt	4
Avgränsningar	4
Vad är det som ska räknas ut?	5
Vad är det som ska räknas ut?	5
Ny mall – nya begrepp	5
Diskutera beräkningen i kommunen.....	6
Hur gör man?	7
Steg för steg	7
Innan du börjar	7
Följ mallens struktur och fyll i dina uppgifter	7
Mallens flikar	8
1. Fliken Framsida.....	8
2. Fliken Generella uppgifter	8
3. Fliken Översikt.....	8
4. Fliken Genomsnittlig tid	8
5. Fliken Lönekostnad och årsarbetskraft	10
6. Fliken Gemensamma kostnader	10
7. Fliken Resultat.....	11
Slutförande	11
Några praktiska tips om mallen	12
Skyddade blad.....	12
Beräkningar som utförs automatiskt i mallen	13
Uppräkning med hjälp av index	14

Inledning

KAPITEL

1

Bakgrund

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) tar fram material som kan användas av kommunerna eller kommunalförbund som stöd vid upprättande av taxor för de verksamhetsområden som har sin utgångspunkt i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE). När en kommun upprättar sina taxor i enlighet med detta material, är kommunens eller kommunalförbundets handläggningskostnad per timme för respektive myndighetsområde en viktig utgångspunkt.

Det är kommunen som beslutar om sina taxor, och naturligtvis också över sin metod att beräkna handläggningskostnaden per timme. SKL:s underlag är ett förslag på metod, tillgängligt för den kommun som önskar använda det.

När det i följande text står ”kommun” i denna handledning avses även kommunalförbund, förutom där det av kontexten tydligt framgår att det endast är en kommun som avses.

Vad består underlaget av?

Underlaget för att beräkna handläggningskostnaden per timme består av en mall i Excel som finns att ladda ned [här](#)

Den handledning du nu läser har som syfte att vägleda dig i att använda mallen.

Hur ska resultatet användas?

Den framräknade handläggningskostnaden per timme ska användas vid framtagande av taxor med hjälp av dokumentet ”Underlag för konstruktion av LSO- och LBE-taxor”. Detta dokument finns [här](#).

Kontakt

Kontakta gärna oss på SKL om du har frågor, synpunkter eller förbättringsförslag, så att vi kan vidareutveckla underlaget och denna handledning.

Kontaktuppgifter till personer på SKL som kan ge mer information om taxeunderlaget finns [här](#).

Avgränsningar

Taxeunderlaget är inte utformat för de avgifter som kommunen kan ta ut för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll enligt 3 kap. 6 § LSO.

Vad är det som ska räknas ut?

KAPITEL 2

Vad är det som ska räknas ut?

Syftet är att ta reda på vilka kostnader kommunen i genomsnitt har per timme för den handläggning som utförs inom ett myndighetsområde.

Med myndighetsområde menar vi här ett verksamhetsområde inom kommunen där det finns en laglig möjlighet att ta ut en avgift för myndighetsutövning och övriga uppgifter¹ och för vilket det bedöms rimligt att beräkna en gemensam handläggningskostnad per timme. Kommunens verksamhet för att bedriva tillsyn enligt 5 kap. 4 § LSO är ett exempel på ett myndighetsområde där en handläggningskostnad per timme kan räknas fram. Det finns variationer i hur kommuner organiserar verksamheter och arbetssätt inom LSO- och LBE-området och därför behöver kommunen göra en egen bedömning av hur man ska definiera sina myndighetsområden. Bedömer kommunen exempelvis att handläggningskostnaden är densamma för tillståndsprövning och tillsyn enligt LBE, eller är det två olika? Kan handläggningskostnaden per timme vara lika för både LSO- och LBE-området.

För att räkna ut denna handläggningskostnad per timme behöver man ta fram en kostnad i kronor per år och en tid i timmar per år.

Kostnaden utgörs av kommunens *genomsnittliga* kostnad i kronor per år för en handläggare (en årsarbetare) inom myndighetsområdet. Denna kostnad består av summan av två eller tre olika delar – lönekostnad, del av gemensamma kostnader och eventuella myndighetsspecifika kostnader.

Tiden utgörs av den tid i timmar per år en handläggare inom myndighetsområdet i kommunen *i genomsnitt* ägnar åt handläggning.

Resultatet ska spegla situationen i den enskilda kommunen. Det skiljer sig helt naturligt åt mellan olika kommuner eftersom deras förhållanden inte är identiskt lika.

Ny mall – nya begrepp

Upplägget i detta underlag skiljer sig delvis från hur äldre underlag från SKL varit uppställda. Syftet är att göra beräkningen tydligare. Det har medfört att vissa begrepp har ändrats. Var därför uppmärksam på begreppens innebörd.

¹ 5 kap. 4 § LSO samt 27 § LBE

Diskutera beräkningen i kommunen

Handläggningskostnaden per timme är en mycket viktig beståndsdel i kommunernas taxearbete. Det är därför viktigt att diskutera frågan internt på förvaltningen eller enheten både före och efter det att beräkningarna görs. Vilka kostnader har kommunen för respektive myndighetsområde? Vilket system har kommunen för fördelning av gemensamma kostnader? Vem har överblick över kostnaderna? Hur kan den personen eller funktionen involveras i arbetet med beräkningen? Hur är arbetet organiserat? Hur är taxorna strukturerade? Har kommunen en samsyn mellan de olika myndighetsområdena som räknar fram handläggningskostnader per timme?

Hur gör man?

KAPITEL

3

Steg för steg

I detta kapitel går vi igenom steg för steg hur mallen ska fyllas i för att beräkna handlägningskostnaden per timme.

Innan du börjar

Börja med att spara mallen. Spara och namnge mallen en gång för varje myndighetsområde du beräknar en handlägningskostnad per timme för.

Du behöver ta fram en del uppgifter innan du börjar fylla i mallen. De flesta uppgifter om kostnader och intäkter finns i den egna budgeten. I många kommuner fördelas dock inte kostnaderna för gemensamma nyttigheter ut. De hanteras istället på ett eller annat sätt centralt av kommunen. En del uppgifter kan du behöva hämta från ditt personal- eller lönekontor eller motsvarande, andra från kommunens centrala ekonomiavdelning eller motsvarande. Du behöver även göra en bedömning av hur stor andel av förvaltningens och kommunens gemensamma kostnader som specifikt rör myndighetsområdets verksamhet, om detta inte redan framgår i budgeten.

Följ mallens struktur och fyll i dina uppgifter

Summor i vita fält i mallen är sådant du ska fylla i. Summor i grå fält beräknas automatiskt i mallen. Summor i blå fält är resultat som förs vidare till nästa steg eller utgör ett resultat.

Frånvaro	
Här anger du genomsnittlig frånvaro per handläggare (tim/år), uppgifterna hämtar du från personal-/lönekontoret.	
Semester	
Sjukdom	
Övrig frånvaro	
Summa genomsnittlig frånvaro (timmar/år)	-

Faktiskt arbetad tid (timmar)	
(genomsnittlig årsarbetstid / handläggare minus frånvaro)	
	-

Vita fält fyller du i

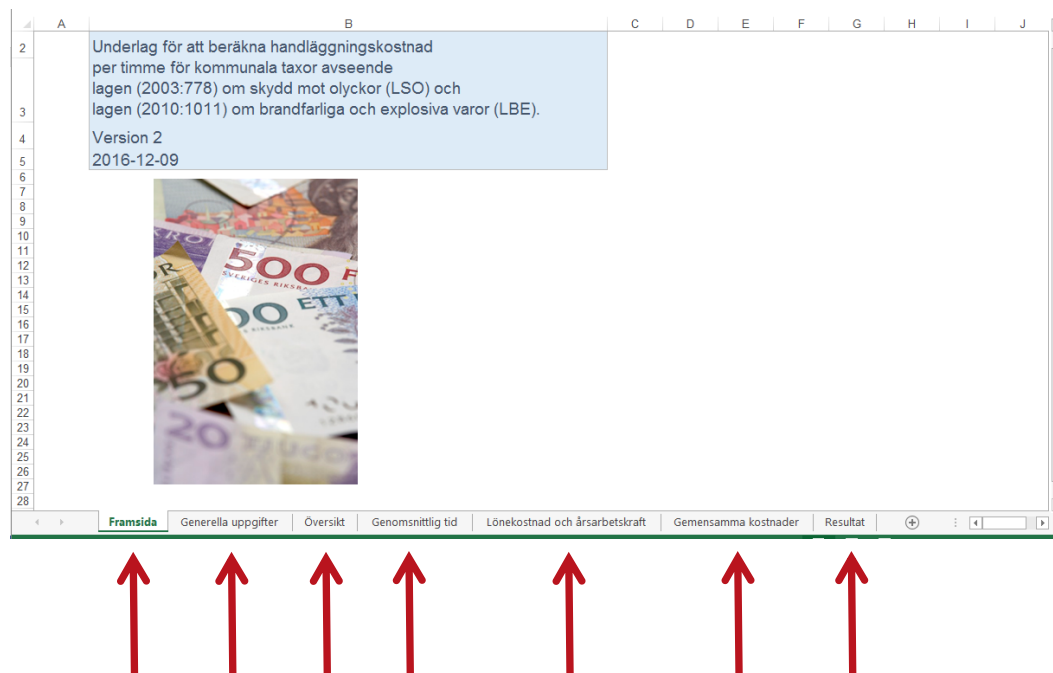
Grå fält fylls i automatiskt

Handläggningstid	
Här beräknar vi hur stor del av faktiskt arbetad tid som en heltidsanställd handläggare i genomsnitt lägger per år på handläggning. SKL schablon är 60% men man kan fylla i annan % alternativt ange antal timmar/år och handläggare i genomsnitt.	
Alternativ 1. ange handläggningstid i % av faktiskt arbetad tid	
Genomsnittlig handläggningstid (60% enl SKL schablon)	<input type="radio"/> Alt 1 <input type="text"/>
Alternativ 2. ange antal timmar/år och handläggare i genomsnitt	
Genomsnittlig handläggningstid (tim/pers och år för heltidsanställd handläggare)	<input type="radio"/> Alt 2 <input type="text"/>
Detta är den genomsnittliga handläggningstiden per handläggare och år som förs över till nästa steg (avser heltidsanställd handläggare)	
Genomsnittlig handläggningstid tim/handläggare enligt ovan	<input type="text"/>

Blå fält fylls i automatiskt med ett resultat, eller ett resultat som förs över till ett efterföljande steg i mallen

Mallens flikar

Mallen innehåller sju olika flikar, se illustrationen nedan. Här följer en genomgång av de olika flikarna.



1. Fliken Framsida

Detta är ett försättsblad. Här ska inga uppgifter läggas in.

2. Fliken Generella uppgifter

Här fyller du i för vilket myndighetsområde i din kommun som beräkningen gäller, och vem som gjort uträkningen och när. Använd rullisten för att välja aktuellt myndighetsområde.

3. Fliken Översikt

Här ska inga uppgifter läggas in.

Till vänster finns en illustration av arbetsgången för att fylla i mallen. Till höger finns en lista med resultat, som fylls i automatiskt allteftersom du lägger in uppgifter under övriga flikar.

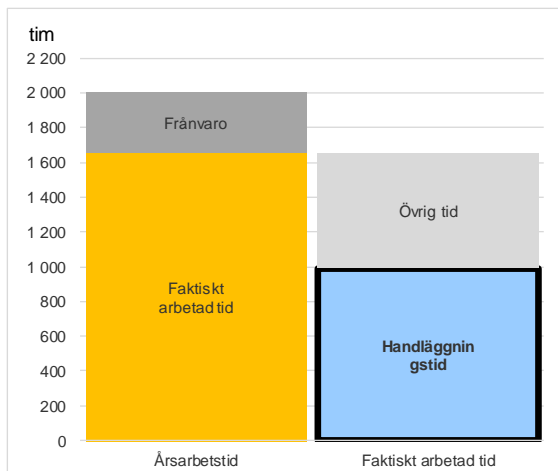
4. Fliken Genomsnittlig tid

Under denna flik ska du komma fram till hur mycket tid en heltidsanställd handläggare inom myndighetsområdet i din kommun *i genomsnitt* ägnar åt handläggning, uttryckt i timmar per år.

Här lägger du därför in uppgifter om hur fördelningen av genomsnittliga arbetstiden ser ut för en handläggare inom myndighetsområdet i din kommun. Resultatet visar handläggningstiden i timmar per handläggare och år. Resultatet förs sedan över till nästa steg i mallen.

Det är viktigt att notera att de uppgifter som läggs in här ska motsvara en *genomsnittlig heltidsanställd* handläggare i er kommun, alltså inte någon enskild person. Om man tillämpar så kallade kombitjänster för en eller flera av handläggarna så behöver man göra en uppskattning och räkna om uppgifterna så att beräkningen motsvarar en fiktiv heltidsanställd handläggare som jobbar uteslutande med handläggning inom myndighetsområdet.

Samtidigt som du fyller i dina uppgifter, kommer du att kunna se dem illustrerade i ett diagram till höger i bilden. Det åskådliggör hur fördelningen av tid ser ut för den genomsnittliga handläggaren inom myndighetsområdet i din kommun, i enlighet med de siffror du matat in. Här ser du också hur olika begrepp som används i mallen förhåller sig till varandra.



Figuren visar ett exempel på hur ett sådant diagram kan se ut. Siffrorna speglar inte ett faktiskt exempel.

Under denna flik handlar det enbart om den *tid* som ägnas åt handläggning inom myndighetsområdet. Detta alltså oavsett vem som i slutänden kommer att betala för tiden. I handläggningstiden ingår därför all den handläggning som en handläggare inom myndighetsområdet i genomsnitt utför, oavsett om tiden kommer att betalas via taxeuttag eller via skattemedel.

Schablonmässigt brukar handläggningstiden inom denna typ av verksamhet enligt SKL:s erfarenhet utgöra 60 % av den faktiskt arbetade tiden. Det är viktigt att man i kommunen tar ställning till om schablonen stämmer eller inte. Avviker kommunens förhållanden mycket från schablonen måste naturligtvis faktiska siffror användas istället.

Övrig tid utgör i det här fallet all arbetad tid som inte ägnas åt direkt handläggning av ärenden, till exempel handläggartutbildning, möten, inläsning av nya föreskrifter m.m. som hör till myndighetsområdet.

Observera återigen att om man tillämpar så kallade kombitjänster där medarbetaren/handläggaren även ägnar sig åt operativ räddningstjänst och/eller övrigt arbete inom andra verksamhetsområden behöver man göra en uppskattning av hur tidsfördelningen ser ut för en fiktiv heltidsanställd handläggare som enbart verkar inom myndighetsområdet.

5. Fliken Lönekostnad och årsarbetskraft

Under denna flik beräknas den genomsnittliga lönekostnaden för en heltidsanställd handläggare inom myndighetsområdet i din kommun, uttryckt i kronor per år.

Under rubriken Lönekostnad börjar du med att ange vilka *totala* lönekostnader, inklusive PO-tillägg, kommunen har för de personer som arbetar med handläggning inom myndighetsområdet. Mallen beräknar därefter den *genomsnittliga* lönekostnaden per handläggare och år.

Slutligen anger du antal årsarbetskrafter inom myndighetsområdet i din kommun. Använd det antal årsarbetskrafter som ni planerar för inom myndighetsområdet.

6. Fliken Gemensamma kostnader

Under denna flik beräknas två saker. Först hur stor del av den aktuella *förvaltningens* gemensamma kostnader som belastar varje handläggare *inom myndighetsområdet*. Därefter hur stor del av eventuella kostnader specifika för *myndighetsområdet* som belastar varje handläggare *inom myndighetsområdet*.

Här gäller det att vara observant på i vilka fall uppgifterna gäller hela förvaltningen, och i vilka fall de gäller myndighetsområdet.

Med *förvaltning* avses den organisationsnivå ovanför myndighetsområdet som nyttjar gemensamma kostnader och tjänster. Förvaltningen kan exempelvis utgöras av en räddningstjänstförvaltning, en samhällsförvaltning med flera olika myndighetsområden eller ett kommunalförbund. Om det aktuella myndighetsområde du håller på att beräkna handläggningskostnaden för utgör en egen förvaltning eller en sådan ekonomisk enhet som gör att du redan har uppgifter nedbrutna på den nivån, räknar du naturligtvis direkt med dessa uppgifter.

Gemensamma kostnader finns ofta i förvaltningens budget. Vissa av förvaltningens gemensamma kostnader hanteras däremot på central nivå i kommunen. Förvaltningens andel av dessa kostnader bör tas med i beräkningen, även om de inte belastar den egna budgeten. Om det inte går att få fram kostnaderna, kan de uppskattas.

När du angett alla kostnader för myndighetsområdets andel av alla gemensamma kostnader delas summan med antalet årsarbetskrafter inom myndighetsområdet som du angav i fliken Lönekostnad och årsarbetskraft.

I nästa steg lämnar vi myndighetsområdets andel av gemensamma kostnader och går över till specifika kostnader för *myndighetsområdet* som inte finns med i tabellen gemensamma kostnader. Här kan du ange eventuella kostnader som enbart belastar det aktuella myndighetsområdet, exempelvis kostsam utrustning som bara är till för den aktuella verksamheten. Observera att du redan kan ha tagit med alla kostnader i tabellen gemensamma kostnader och att du här inte ska ta med några ytterligare kostnader.

Mallen räknar ut myndighetsområdets andel av de gemensamma kostnaderna per handläggare och år och myndighetsområdets specifika kostnader per handläggare och år. Dessa värden förs över till fliken resultat.

7. Fliken Resultat

Här syns en sammanställning av de olika deluppgifter som beräknats under de tidigare flikarna och resultatet, i form av handläggningskostnaden per timme, för det myndighetsområde du lagt in uppgifter för.

Till höger finns även ett diagram som illustrerar de olika ingående kostnadernas påverkan på den beräknade handläggningskostnadens storlek.

Under fliken Resultat finns också plats för att eventuellt notera indexuppräknad handläggningskostnad per timme för efterföljande år.

Slutförande

Om du har följt mallen är nu beräkningen av handläggningskostnaden per timme färdig.

Glöm inte att fatta beslut om handläggningskostnaden och om respektive taxa i kommunfullmäktige.

Mer information om taxor och index kommer att läggas ut löpande på www.skl.se/trygghet.

I nästa kapitel finner du några praktiska tips för användandet av mallen.

Lycka till med det fortsatta arbetet!

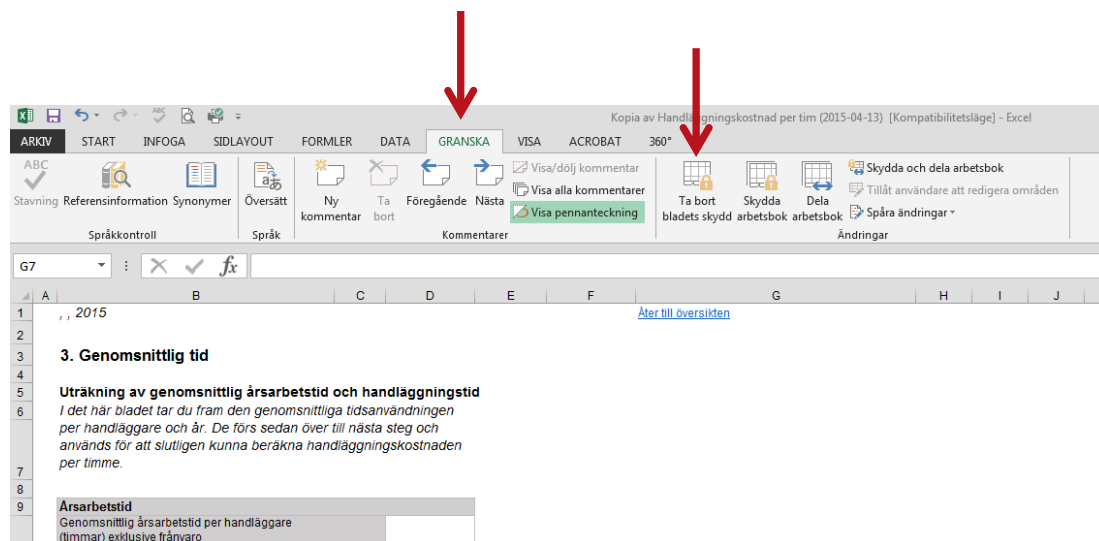
Några praktiska tips om mallen

KAPITEL

4

Skyddade blad

Bladen i mallen är skyddade för att förhindra oönskade ändringar som gör att mallen inte fungerar som avsett. Skyddet har inget lösenord. Då du laddat hem en egen version av mallen kan du alltså själv vid behov låsa upp detta skydd. Gå in på Granska och klicka på Ta bort bladets skydd.



Beräkningar som utförs automatiskt i mallen

Om du vill se vilka beräkningar mallen gör, går det att spåra när du tagit bort bladets skydd enligt ovan. Markera den cell där du vill spåra varifrån uppgifterna till summan kommer ifrån. Klicka på Formler och sedan Spåra överordnade. Underlaget till beräkningen går då att spåra via blå pilar som visas på skärmen. Klicka på Ta bort pilar när du är klar.

The screenshot shows the Excel interface with the 'FORMLER' ribbon selected. The spreadsheet content is as follows:

3. Genomsnittlig tid	
Uträkning av genomsnittlig årsarbetstid och handläggningstid	
I det här bladet tar du fram den genomsnittliga tidsanvändningen per handläggare och år. De förs sedan över till nästa steg och används för att slutligen kunna beräkna handläggningskostnaden per timme.	
Årsarbetstid	
Genomsnittlig årsarbetstid per handläggare (timmar) exklusive frånvaro (2 000 tim enl SKL schablon)	2 000
Frånvaro	
Här anger du genomsnittlig frånvaro per handläggare (tim/år), uppgifterna hämtas du från personal-/lönekontoret.	
Semester	200
Sjukdom	100
Övrig frånvaro	50
Summa genomsnittlig frånvaro (timmar/år)	350
Faktiskt arbetad tid (timmar)	
(genomsnittlig årsarbetstid / handläggare minus frånvaro)	1 650
	tim

Annotations in Swedish:

- Den blå markeringen visar varifrån uppgifterna till beräkningen i den markerade cellen hämtas
- Markerad cell

Uppräkning med hjälp av index

För att handläggningskostnaden per timme, och därmed taxan, ska följa kommunens kostnadsutveckling kan en årlig indexuppräkning göras. Under fliken Resultat i mallen finns det plats för att indexuppräknas handläggningskostnaden per timme.

Observera att indexuppräkning utan nytt beslut i kommunfullmäktige enbart kan göras om beslutet om respektive taxa stödjer sådan indexuppräkning. Notera också att ni behöver se över taxebestämmelserna i respektive taxa, så att rätt index anges i taxan om ni byter index.

SKL tillhandahåller ett index som går att använda till uppräkning av handläggningskostnaden, Prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Prisindexet är avsett att användas av kommunerna som underlag vid beräkning av kostnadernas utveckling i fasta löner och priser. Det är detta prisindex som används i SKL:s egna beräkningar och beskrivningar av sektorns kostnadsutveckling. PKV tas fram genom att priserna för löner, material och tjänster samt köpt verksamhet viktas till ett genomsnittligt pris. Mer om indexet finns att ta del av på www.skl.se/ekonomijuridikstatistik/ekonomi/budgetochplanering/prisindex.

Handledning till underlag för att beräkna handläggningskostnad per timme

För kommunala taxor avseende lagen om skydd mot olyckor och lagen om brandfarliga och explosiva varor

Det här är en handledning från SKL som stöd för hur man använder vår mall för att beräkna handläggningskostnaden per timme inom lagen om skydd mot olyckors (LSO) och lagen om brandfarliga och explosiva varors (LBE) myndighetsområden.

Upplysningar om innehållet
Max Ekberg, max.ekberg@skl.se

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2017